

УДК 338.1:658.33

О. І. Маслак,

д. е. н., професор, завідувач кафедри економіки, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського, м. Кременчук

І. В. Коробкова,

*аспірант,**Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського, м. Кременчук*

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ СТРАТЕГІЧНОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

O. Maslak,

doctor of economics, professor, head of the department of economic, Kremenchug National University Mikhail Ostrogradskiy

I. Korobkova,

post-graduate, Kremenchug National University Mikhail Ostrogradskiy

INFORMATION SECURING THE PROCESS OF OPERATING BY STRATEGIC STABILITY OF ENTERPRISE

У статті розглянуто питання інформаційної асекурації стратегічної стійкості підприємства. Запропоновано авторське тлумачення сутності поняття "інформаційного забезпечення" та "інформаційного забезпечення процесу управління стратегічною стійкістю". Сформовано концепцію інформаційного забезпечення процесу управління стратегічною стійкістю та визначено основні її складові.

In the article consider the question of information securing the strategic stability of enterprise. Made a motion author interpretation substance of "information securing" and "information securing the process of operating by strategic stability of enterprise". Formed the conception of information securing the process of operating by strategic stability and determined main it constituents.

Ключові слова: інформаційне забезпечення, стратегічна стійкість, управління, концепція, інформаційно-аналітичний портал.

Key words: information securing, strategic stability, operating, conception, research and information portal.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Важливою умовою ефективної діяльності та розвитку підприємств у сучасних умовах господарювання є здатність оперативно реагувати на появу нових ринкових можливостей та використовувати свій конкурентний потенціал. В таких умовах ключового значення набуває стратегічна стійкість підприємства. Для прийняття необхідних рішень у управлінні стратегічною стійкістю необхідна наявність системи інформаційного забезпечення процесу управління, яка своєчасно та адекватно характеризуватиме стан внутрішніх процесів та ринкового середовища підприємства. Саме тому важливим завданням управлінців є створення системи інформаційного забезпечення, яка дає змогу збирати і опрацьовувати внутрішню та зовнішню інформацію, необхідну для прийняття обґрунтованих управлінських рішень щодо асекурації стратегічної стійкості.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблеми інформаційного забезпечення процесу управління підприємства відведено чимало зарубіжних та вітчизняних наукових праць. Питанням сутності інформаційного забезпечення займалися вітчизняні вчені М.Я. Дем'яненко, Т.Г. Камінська, О.М. Хорін, Т.В. Грачов, С.В. Маркова. Серед зарубіжних вчених ватро відзначити: А. Томпсона, Р. Роджерса, К. Лорда, М. Джобса та ін. Проте на сьогодні

багато питань з області інформаційної асекурації залишаються недостатньо вивченими, зокрема особливої уваги в умовах мінливості ринку потребує детального вивчення інформаційних аспектів процесу управління стратегічною стійкістю в контексті прийняття обґрунтованих рішень.

ЦІЛІ СТАТТІ

Метою статті є огляд сучасних підходів щодо визначення сутності поняття "інформаційне забезпечення" та ідентифікація основних аспектів формування ефективної системи інформаційного забезпечення процесу управління стратегічною стійкістю підприємства.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Динамічне ринкове середовище обумовлює постійне оновлення та збільшення обсягу інформації, що набуває особливого значення для процесу управління стратегічною стійкістю підприємства. Адже саме від рівня інформаційного забезпечення напряму залежить раціональне ухвалення управлінських рішень у сфері стратегічної стійкості.

Аналіз вітчизняних літературних джерел дає змогу констатувати факт відсутності єдиного взаємоузгодженого підходу щодо ідентифікації поняття "інформаційне забезпечення". Проте, огляд існуючих джерел дає змогу визначити три основні підходи:

1) системний (М.А. Кумаченко, М.П. Денисенко, І.В. Колос [3, с. 19]): інформаційне забезпечення — це система, що складається з інформаційних ресурсів, інформаційних технологій, програмного забезпечення та технічних засобів. При системному підході інформаційне забезпечення підприємства розглядається як сукупність взаємопов'язаних елементів однієї складної динамічної системи, яка перетворює вхідні інформаційні ресурси в необхідну систему інформаційного забезпечення.

2) концептуальний (І. Босак [1, с. 193], Є. Палига, Р. Бруханський [2, с. 69]): інформаційне забезпечення — це необхідний процес забезпечення потреб суб'єктів в інформації, що необхідна для обґрунтування і прийняття стратегічних рішень. Організація належного стану інформаційного забезпечення можлива за умов чіткого визначення параметрів і налаштування системи обміну інформацією між зовнішнім та внутрішнім середовищем.

3) результативний (М.Є. Рогоза, А.А. Складар [6, с. 260]): під інформаційним забезпеченням слід розуміти результат процесу отримання, обробки, накопичення, зберігання, аналізу та передачі інформації для прийняття управлінських рішень. Основне призначення інформації — це створення системи взаємопов'язаних і взаємодоповнюваних показників, які дозволяють одержати всебічну кількісну і якісну характеристику.

У контексті управління інформаційне забезпечення, на наш погляд, являє собою інструмент регулювання, що відповідає за своєчасне надходження актуальних та вірогідних інформаційних ресурсів, а також сприяє ефективній циркуляції інформації від управлінців до виконавців. У свою чергу, сутність інформаційного забезпечення процесу управління стратегічною стійкістю підкріплена необхідністю задовольняти потреби не лише поточного управління, а й бути здатною збирати, накопичувати і опрацьовувати усю інформацію, яка може впливати на діяльність підприємства в довгостроковій перспективі.

Інформаційне забезпечення процесу управління стійкістю вимагає точності виміру параметрів та абсолютної надійності обробки даних. Також слід відмітити, що інформаційне забезпечення процесу управління стратегічною стійкістю повинно вирішуватися комплексно з урахуванням організаційного (інформаційна система і взаємодія її елементів), технологічного (методи обробки та реалізації інформації) та технічного (можливості організаційної техніки) принципів.

Процес управління стратегічною стійкістю підприємства в умовах прийняття важливих управлінських рішень потребує, як правило, різноманітну інформацію як за обсягом, так і за змістом. Інколи суб'єкти господарювання зіштовхуються з проблемою отримання необхідної інформації в бажані терміни або ж її неабсолютною надійністю. Це зумовлено насамперед тим, що зовнішня інформація надходить з різних джерел, які не завжди можливо перевірити.

Одним з варіантів вирішення проблеми вчасного надходження інформації та гарантування її вірогідності є формування інформаційно-аналітичного порталу. В країнах Західної Європи даний портал уже близько 10 років є основним інструментом, що забезпечує управління інформаційним простором [4, с. 38]. Беручи до уваги залежність процесу управління стратегічною стійкістю від динамічності ринку, що визначається різноманітними інформаційними змінами створення інформаційно-аналітичного порталу є не просто необхідністю, а умовою для виживання.

Інформаційно-аналітичний портал являє собою інформаційну систему підприємства, що аналізує вхідні та вихідні потоки інформації, а також виступає головним посередником взаємодії суб'єкта з ринком за допомогою використаних інтернет-технологій.

Вагомість створення інформаційно-аналітичного порталу забезпечення процесу управління стратегічною стійкістю обумовлена наступним:

1) доступ до необхідної інформації підприємства з будь-якої точки інтернет-мережі. Так, керівники підприємств в будь-який час мають необмежений доступ до інформації, що особливо важливо в умовах необхідності прийняття рішень;

2) спрощення пошуку інформації. Інформаційно-аналітичний портал розмежує інформацію за напрямками діяльності, часом її надходження та актуальністю. Дана процедура значно спрощує процес пошуку необхідної інформації та допомагає вчасно нею скористатися в процесі управління стійкістю;

3) активізація процесу управління стійкістю. Формування інформаційно-аналітичного порталу зумовлює перегляд всіх бізнес-процесів та ідентифікацію необхідності їх корегування з метою створення забезпечення належного рівня стійкості;

4) можливість для ефективного регулювання процесу управління стійкістю. Інформаційно-аналітичний портал відкриває доступ до інформації для зацікавлених осіб — інвесторів, споживачів, посередників, що дає змогу розширити бізнес, тим самим створити умови для забезпечення належного рівня стратегічної стійкості.

Таким чином, можна стверджувати, що інформаційно-аналітичний портал виступає основою інформаційного забезпечення процесу управління стратегічною стійкістю підприємства. Крім того, ми вважаємо, що інформаційно-аналітичний портал є уособленням корпоративної інформаційної системи, що притаманна не лише великим підприємствам, але й іншим суб'єктам незалежно від їх форми власності та масштабу.

З метою більш швидкого і гнучкого реагування на зміни ринку, що безпосередньо впливають на рівень розвитку підприємства, на рисунку 1 пропонується розглянути концепцію інформаційних засад ефективного управління стратегічною стійкістю.

Так, концепція інформаційного забезпечення процесу управління стійкістю ґрунтується на інформаційних потоках внутрішнього та зовнішнього середовища, які при взаємодії створюють для підприємства інформаційно-аналітичний портал. У свою чергу даний портал виступає головним індикатором інформаційного забезпечення підприємства.

Отже, слідує, що від рівня інформаційно-аналітичного порталу залежить стан інформаційного забезпечення, а відтак, стан підприємства, саме тому доцільно констатувати наступну послідовність: інформаційні потоки зовнішнього та внутрішнього середовища — інформаційно-аналітичний портал — інформаційне забезпечення управління стратегічною стійкістю — рівень стратегічної стійкості — стан підприємства.

Особливу роль для інформаційного забезпечення процесу управління стратегічною стійкістю відіграє система визначених завдань, що передбачає: аналітичну (вивчення ринку та визначення основних напрямів діяльності) та посередницьку діяльність (налагодження комунікацій з іншими суб'єктами господарювання та державою, як головним інститутом економічного та нормативно-правового регулювання), а також оцінку (визначення рівня стійкості в контексті інформаційного забезпечення), постійний моніторинг стану стійкості (з метою відстеження відхилень від обраного напрямку розвитку), а також оперативний контроль (контроль за потоками інформаційних ресурсів), підтримку комунікацій підприємства (забезпечення співробітництва з головними стратегічними суб'єктами галузі та регіону в цілому) та прогноз (визначення перспектив розвитку з урахуванням поточного стану справ).

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

На основі проведених досліджень було виявлено, що інформаційне забезпечення є основою процесу управління стратегічною стійкістю. Саме від якості інформаційних ресурсів залежить швидкість та ефективність прийняття управлінських рішень в області стратегічної стійкості підприємства.

Як результат проведених досліджень, ми запропонува-
ли концепцію інформаційного забезпечення процесу управ-

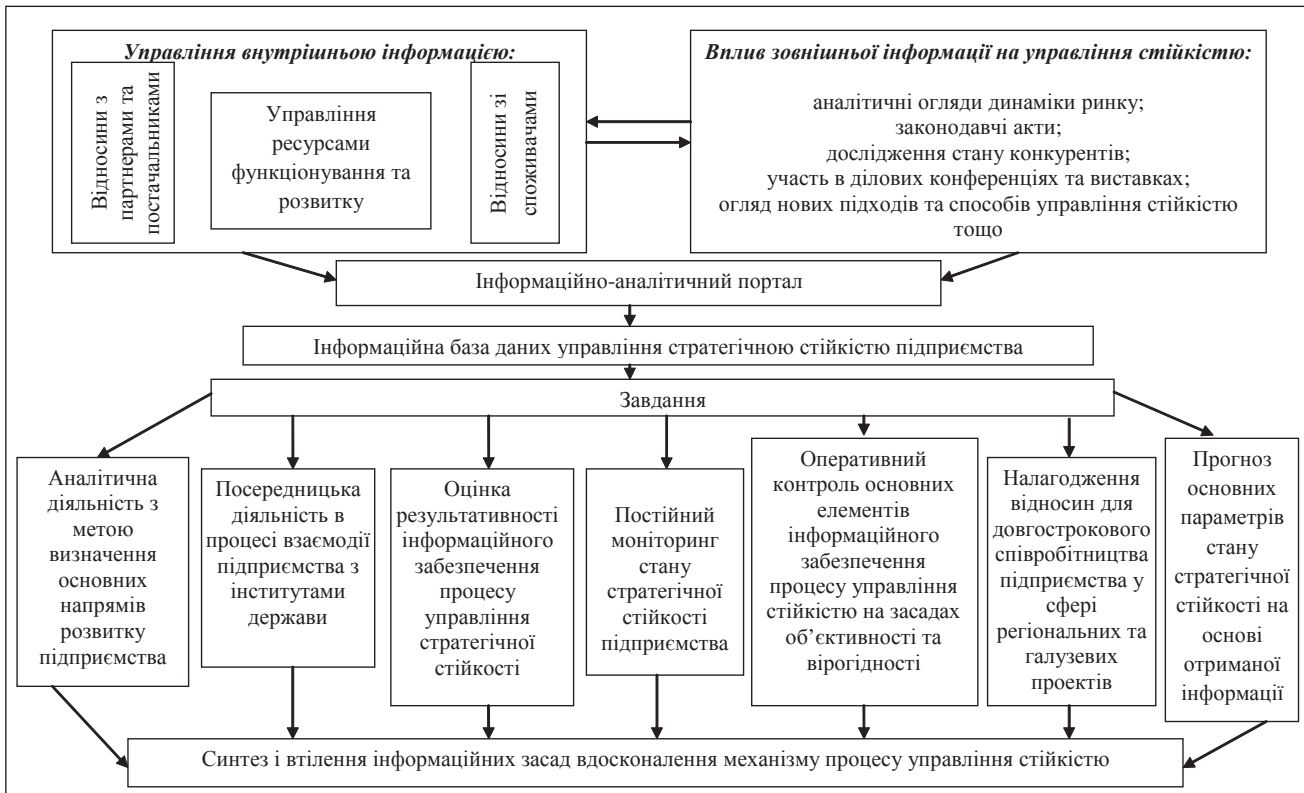


Рис. 1. Концепція інформаційного забезпечення процесу управління стратегічною стійкістю підприємства

ліття стійкістю, особливу увагу серед компонентів концепції слід відвести інформаційно-аналітичному порталу. Також важливо відзначити завдання інформаційного забезпечення процесу управління стійкістю, що передбачають постійний моніторинг та контроль стану підприємства, а від так сприяють вчасним та адекватним діям з боку керівництва.

Перспективою подальших досліджень має стати ідентифікація інформаційних аспектів оптимального рівня стратегічної стійкості підприємства з точки зору інформаційної підтримки, швидких і гнучких управлінських рішень.

Література:

- Босак І.П. Інформаційне забезпечення управління підприємством: економічний аспект / І.П. Босак, Є.М. Палига // Регіональна економіка. — 2007. — № 4. — С. 193—195.
- Бруханський Р. Проблеми і пріоритети інформаційного забезпечення стратегічного менеджменту сільськогосподарських підприємств України / Р. Бруханський // Економічний аналіз. — 2011. — Вип. 9. Ч. 2. — С. 69—71.
- Денисенко М.П. Інформаційне забезпечення ефективного управління підприємством / М.П. Денисенко, І.В. Колос // Економіка та держава. — 2006. — № 7. — С. 19—24.
- Коростелев А.А. Аналітична діяльність: оцінка рівня інформаційного забезпечення / А.А. Коростелев // Вектор науки ТГУ. — 2012. — № 3 (10). — С. 36—42.
- Лазаришина І.Д. Джерела інформаційно-аналітичного забезпечення економічної безпеки підприємства / І.Д. Лазаришина, О. В. Оренчин // Вісник економіки транспорту і промисловості. — 2012. — № 38. — С. 62—65.
- Педченко Н.С. Системний підхід до інструментарію інформаційного забезпечення стратегічного управління потенціалом розвитку підприємства / Н. С. Педченко // Інноваційна економіка. — 2012. — № 8 (34). — С. 260—266.
- Рогоза М.Є., Скляр А.А. Інформаційне забезпечення стратегічного управління і його вплив на невизначеність се-

редовища господарювання // Економіка: проблеми теорії та практики [збірник наукових праць]. — Випуск 206: В 4 т. Том III. — Дніпропетровськ: ДНУ, 2005. — С. 641—650.

8. Стадник В.В. Стратегічне управління інноваційним розвитком підприємства: навч. посібник / В.В. Стадник, М.А. Йохна. — Хмельницький: ХНУ, 2011. — 327 с.

References:

- Bosak, I.P. and Palyha, E.M. (2007), "Information securing of operating by enterprise: economic aspect", *Regional'na ekonomika*, vol. 4, pp. 193—195.
- Brukhanskyj, R. (2011), "Problems and priorities with information of strategic management of agricultural enterprises in Ukraine", *Ekonomichnyj analiz*, vol. 9, pp. 69—71.
- Denysenko, M.P. and Kolos, I.V. (2006), "Information securing effective management by enterprise", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 7, pp. 19—24.
- Korostelev, A.A. (2012), "Analytical activity: assessment of the level of information securing", *Vektor nauky TGU*, vol. 3, no.10, pp. 36—42.
- Lazaryshyna, I.D. and Orenchyn, O.V. (2012), "Sources of information and analytical securing economic security", *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*, vol. 38, pp. 62—65.
- Pedchenko, N.S. (2012), "Systematic approach to information securing tools of strategic management of enterprise development potential of enterprise", *Innovatsijna ekonomika*, vol. 8, no. 34, pp. 260—266.
- Rohoza, M.E. and Skliar, A.A. (2005), "Information securing of economic management and its impact on the environment of economic uncertainty environment management", *Ekonomika: problemy teorii ta praktyky*, vol. 206, no. 3, pp. 641—650.
- Stadnyk, V.V. (2011), *Stratychne upravlinnia innovatsijnym rozvytkom pidpriemstva* [Strategic management of innovative the development of enterprise], KhNU, Khmel'nyts'kyj, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 04.02.2015 р.